

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ การรวบรวมองค์ความรู้และฐานข้อมูลวัฒนธรรมของชุมชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน และเพื่อเสนอยุทธศาสตร์และข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

คณะนักวิจัยได้จัดให้มีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินกิจกรรมเชิงวิชาการและการพัฒนา เช่นสำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนาม การประชุม สัมมนาร่วมกับตัวแทนทั้ง 54 ชุมชน ภาวที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานความร่วมมือในการพัฒนา การประเมินผลก่อนการดำเนินโครงการและกิจกรรมย่อย จัดทำแผนและโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก รวมทั้งการสำรวจและคัดเลือกองค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ สภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ระบบฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และพัฒนาสร้างจุดหมายตา ที่เชื่อมโยงชุมชนเทศบาลนครพิษณุโลก

นอกจากนี้ยังพัฒนาระบบบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พัฒนาร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ระบบความปลอดภัย โครงการข่ายกิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อสาร การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการตั้งศูนย์การท่องเที่ยว รวมทั้งประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการ โดยใช้แบบสอบถาม ประเมินผลหลังการดำเนินโครงการและกิจกรรมย่อยต่างๆ และจัดประชุมเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่สาธารณะ

จากข้อมูลดังกล่าวได้นำมาสู่แนวทางการจัดการท่องเที่ยวแบบใหม่ ที่วางอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยการประชุม การสัมมนา และการปฏิบัติการ หรือร่วมกันของภาวที่เกี่ยวข้อง ในการการนำองค์ความรู้ในด้านวัฒนธรรมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ดำเนินการ ประวัตินความเป็นมา ประเพณี พิธีกรรม ศิลปะการแสดง ศิลปหัตถกรรม ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน มาใช้เพื่อพัฒนาระบบและโครงสร้างพื้นฐาน เช่นที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และขายสินค้าพื้นเมือง รวมทั้งการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ของข้อมูลสินค้าพื้นเมือง และข้อมูลเทศกาลและงานประเพณี เพื่อสะท้อนให้เห็นตัวตนและอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของคนในชุมชนที่แท้จริง

Abstract

This research is the project of a participatory development for cultural tourism route of Phitsanulok municipality communities which has the objective of establishment a new cultural tourism path by using a community participation and gathering cultural database and knowledge of Phitsanulok Municipality communities from community members, and propose strategy and policy of tourism path evolution of communities.

Researchers have held a workshop on participatory research with fifty four community representatives and related parties; it is composed of scholarly activity and improvement such as survey and field data collecting, meeting and seminar. They have cooperated in developing and evaluating before proceed project activities and planning for the progress. The processing includes the exploration and selection of components in the development of cultural tourism route, for example, the condition of site access which includes online information and landmark development connecting with Phitsanulok Municipality Communities. In addition, tourism guide and service system, local products and souvenir shop, data media and tourism information printing, advertising and communication, cultural tourism route, and tourism service center are developed and set up along with security system and tourism activity network. Finally, for a result, tourist satisfaction with implementation of the project and sub activities has been evaluated by using questionnaires; conferences has been organized for result evaluation and dissemination to the public.

All knowledge and database from this research have been brought about to create a new tourism system management which bases on the participatory of community members by using the cultural identity community; they have formed meeting, seminar, and workshop along with discussion with involved agencies. The new outstanding cultural tourism paths are concerned about epic, history, tradition, ritual, performance art, art and craft, and etc. Moreover, these unique community cultures have been used for system and infrastructure development, for instance, hotel and accomodation, restaurant, local product and souvenir shop, local product information improvement, community festival which are the reflection of community personality and identity.